

SLOVENSKI NAROD.

Na vsak dan svečer, isto nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsako leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsako leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za ostanila plačuje se od štiritopne poštnice po 6 kr., če se ostanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni šolski svet isterski.

Ko je ministerski predsednik grof Badeni potoval po Istri, da se na svoje oči informira o ondotnih razmerah, prepričal se je na mnogih mestih, da zavzema mej nasprotniki slovenskemu in hrvatskemu šolstvu v tej kronovini prvo mesto — isterski dež. šolski svet.

Istersko šolstvo ni ravno na čast naši državi. Na tisoče je slovanskih otrok, kateri sploh ne obiskujejo nobene šole in voditelji laške stranke v Istri, kateri nosijo tudi v deželnem šolskem svetu zvonec, niso nikdar prikrivali, da je vodilna ideja vse njih šolske politike: slovenski in hrvatski otroci naj se v šolah poitalijandijo ali pa se jim ne da prilika za šolanje, češ, neomikan narod, narod, kateri šteje v svojih vrstah kar možno največ analfabetov, ni tako nevaren italijanski prevladi v političnem, socialnem in ekonomičnem življenju, kakor omikan, zaveden narod.

Ovirati, kolikor se da, razvoj slovenskega in hrvatskega šolstva — to je karakteristika vsega delovanja isterskega deželnega šolskega sveta, o tem se je osebno prepričal tudi ministerski predsednik grof Badeni o priliki rečenega svojega potovanja, ter brez ovinkov priznal, da se morajo razmere tudi v tem oziru premeniti.

Človek bi mislil, da porabi vlada prvo priliko, in pomore v isterskem dež. šolskem svetu drugim tendencam do veljave, da izkoristi svoj upliv v to, da dež. šolski svet zapusti svoje dosedanje neprijazno stališče glede slovenskega in hrvatskega šolstva in mu postane, če že ne tako naklonjen kakor italijanskemu šolstvu, pa vsaj pravičen.

To upanje je bilo prazno, kakor priča najnovejši dogodek. V isterskem deželnem šolskem svetu so imeli doslej Slovenci in Hrvatje samo jednega zastopnika. To je bil pokojni kanonik Križman. Vsi drugi člani, naj jih je imenovala vlada ali naj jih je volil deželni odbor, so Italijani, od

ločni pristaši vladajoče laške klike in neizprosnih nasprotniki slovenskega in hrvatskega šolstva. Vseled smrti kanonika Križmana je bilo imenovati novega člana dež. šolskega sveta. Pravično in naravno bi bilo, da je vlada posadila na dotično mesto kakega Slovenca ali Hrvatja, pričakovati je bilo to tembolj, ker bi bila vlada s tem le varovala sedanje razmerje v dež. šolskem svetu in bi se niti Lahi ne bili mogli pritožiti. A zgodilo se je drugače. Namesto Slovenca Križmana je bil imenovan laški kanonik in župnik v Cittanovi, Nikolaj Druscovich članom dež. šolskega sveta. Sedaj torej nimajo isterski Slovenci in Hrvatje, katerih je po laških izkazih 185 000, robenega zastopnika v dež. šolskem svetu, Italijani, katerih je le 118 000, pa imajo vse zastopnike.

To imenovanje, ki ni bilo potrebno niti s stališča, da se obrani sedanja krivična posest Lahov v isterskem dež. šolskem svetu, je za Slovence in Hrvatje bridko razočaranje. Ministerski predsednik grof Badeni jih je bil omamil s sladkimi besedami tako, da so z nekakim zaupanjem zrlj nanj, sedaj jih je pa z „železno roko“ vrgel še iz dež. šolskega sveta, jim vzel jedinega zastopnika v tej korporaciji, jedinega zagovornika hrvatskega in slovenskega šolstva ter pripomgel, da bodo odslej Lahi v dež. šolskem svetu brez kontrole kar lepo mej seboj in bodo delali, kar in kakor bodo hoteli.

Vse bolj in bolj se kaže, da je sedanje ministerstvo Slovincem in Hrvatom ravno tako nasprotno, kakor so bila vsa prejšnja, da se od njih razlikuje le po taktiki. To pojasnjuje tudi navidezno premembo v mišljenju naučnega ministra. Baron Gautsch ni bil v prejšnjih časih nikdar posebno prijazen Slovincem, svojega nasprotstva zoper naše težnje ni prikrival, sedaj pa je po vzgledu svojega šefa, ministerskega predsednika grofa Badenija in svojega tovariša pravosodnega ministra grofa Gleispacha sladak in ljubeznjiv, dočim dela prav tako, kakor v časih, ko je grof Taaffe snubil nemško levico in jej žrtvoval, kar je hotela. Na vse naše

pritožbe odgovarjajo ministri kaj prijazno, obetajo vse, kar kdo hoče, delajo pa zoper nas po starem receptu, brezobzirno in nam jemljejo še to, kar smo si v prejšnjih časih pridobili z veliko težavo, ne meneč se niti za najelementarnejše pogoje pravičnosti.

Ministerskemu predsedniku grofu Badeniju in naučnemu ministru baronu Gautschu je bilo sojeno, da sta nam odvzela zastopnika v isterskem dež. šolskem svetu, česar se ni upala storiti niti najsovražnejša nam vlada, in nehote se nam vsiljuje vprašanje: Smc-li Slovenci in Hrvatje res še tako politično nezreli, da se damo voditi — za nos?

V Ljubljani, 13. novembra.

Deželni zbori in vlada. „Linzer Volksblatt“ opozarja na to, da so se nemški liberalci izpodrinili iz največ deželnih zborov. Nemško liberalno večino imajo le še štajerski, korčški, moravski in šleški deželni zbor, nadalje je tudi italijanska večina tržaškega deželnega zbora naklonjena nemškemu liberalcem. V nemških planinskih deželah imajo deželni zbori največ klerikalno večino, pa tudi v drugih deželnih zborih večina ni več liberalna. V Avstriji pa ne odločuje le državni zbor o obstanku kake vlade, temveč imajo goveriti tudi deželni zbori. Zato pa grof Badeni ne more dosti koketovati z zjedinjeno levico. Vlada mora odstopiti, ako bi protiliberalna večina deželnih zborov nastopile pasivno politiko. — Po tem takim ta list že nekako preti grofu Badeniju, da ga vržejo, če ne bude dovolj klerikalen. Po našem mnenju se vladi tega pretenja ni dosti bati. Večine v deželnih zborih niso še tako klerikalne, da bi se dale zapovedovati kakemu Ebenhochu. Posebno gorenjeavstrijski klerikalci ne smejo biti preveč prevzetni. Če vlado zbor razpusti in pri novih volitvah nezakonite uvrščeno cerkveno posestvo izbacne iz imenika volilcev veleposestva pa so v manjšini.

Ebenhoch in učitelji. Ebenhoch s svojim govorom glede učiteljev ni dosegel zaželenega uspeha.

Listek.

Prirodopisni in tehniški razgled.

Pisec J.

XVI.

Sloveči Hrvat, elektrik Tesla je bil že večkrat predmet našemu razgledu. Njegovi eksperimenti o meromenjalnih električnih tokih so vzbudili pozornost vsa sveta ter rodili dokaj strmoglavih upov v prihodnost električne razsvetljave. Če je verjeti ameriškim listom, je Teslova iznajdba v zadnjem času stvorila velik korak proti praktični uporabi. Pravijo, da njegova žarnica že sedaj 10krat močnejše sveti, kakor druge. Reporterji, ki so Teslo obiskali v njegovem laboratoriju, so videli aparat, sestavljen iz dveh medenih cilindrov, stoječih 15 cm narazen. Cilindra sta bila svezana z bakreno žico, nad njo pa je visela steklena žarnica, a brez ogljene nitke v sredi. Zrak je iz bruške iskerkan do skrajne meje. Če je šel električni tok po žici, se je žarnica zasvetila s toliko jakostjo, da je bilo v najbolj oddaljenem kotu mogoče čitati najmanjši tisek.

Letanje po zraku — frčanje — je problem, ki v sedanjem času zanima najboljše tehnične sile. Tam pa tam se čuje o novih poskusih, o novih napredkih, a navadno se kmalu pokaže, da je dotična iznajdba sicer ženjalna, a za prakso še ne dorabljava. Kdo se ne spominja prof. Wellnerja, o

katerem so strokovnjaški listi navdušeno poročali, da je s svojim strojem rešil problem frčanja po zraku? Sedaj je vse tiho o tem možu in njegovi letalni mašini. Kljub tolikim brezuspešnim poskusom pa na podlagi moderne tehnike skoraj lahko trdimo, da morebiti nismo več tako silno daleč od onega trenutka, ko se bode mogoče s pomočjo posebnih aparatov dvigniti v zrak in plavati po njem, kakor plava tica v svojem elementu. Preveč duševnih sil je že zastavil človek v to vprašanje, da bi konečno ne smagal. Vsak poskus nas pripelje bližje in vsako leto donaja poročila o napredkih v zrakoplovju. Ravnokar prihajajo po strokovnih listih velezanimive vesti o enakih poskusih profesorja S. P. Langley a v Ameriki. Ta učenjak je dobro znan po svoji ekspediciji za določitev lege magnetnega severnega pola in star raziskovalec letalnega problema. Kot plod svojih študij je zgradil letalno mašino, s katero je dne 6. maja t. l. napravil dva poskusna dviga v zrak. Oba poskusa sta se posrečila na začudenje vseh navzočih strokovnjakov ter sta dokazala, da obstoji možnost, dvigniti se v zrak s pomočjo mehaničnih perutij in veslov. Izumitelj telefona, profesor Graham Bell, ki je bil tudi povabljen k tem poskusom, piše v prirodopisnem listu „Science“, da je dan 6. maja zgodovinski dan za zrakoplovstvo, ker je dokazal, da se more stroj, zgrajen iz železa in jekla, ter gnan od parne mašine, dvigniti proti vetru v zrak in tu preleteti zdatna

pota. A e r o d r o m — tako imenuje Langley svoj stroj —, je v obrisih podoben velikanskemu ptiču. Dvignil se je kakih 25 m kvišku ter napravil špiralno pot, imajočo do 100 m v premeru. Ko je došel na označeno višino, se je počasi jel bližati zemlji in se je čisto mirno in polgoma spustil na vodo (poskusi so se vršili nad zalivom reke Potomak pri Washingtonu). Frčanje je trajalo le malo časa, ker je poskusni stroj zgrajen brez kondenzacije in preračunan le na kratek tek. Parna mašina ima jedno konjsko silo in tehtala 11 kg (brez vode in goriva); ves aparat je razmeroma zelo lahek in teža mu je približno le 1000krat večja, kakor izpodrinjenemu zraku. Po srečno dovršenem prvem poskusu so parno mašino še jedenkrat zakurili in aparat se je vnovič dvignil kvišku. Pot njegova je bila velika krivulja, mereča kakih 900 metrov. Ves tek je bil nepričakovano miren in tih. Gledalcem se je zdelo, da kroži nad njimi velikanska ptica ujeta... Posebno zanimivo je to, da se je aparat s svoje najvišje točke, kjer mu je zmanjkalo pare, vedno brez vsake škode povrnil k zemlji.

Nihče ne hode trdit, da je s Langley-ovo mašino rešena zadača zračne lokomotive; vsekako se bodo pri horizontalnem frčanju kazale še mnogo težkoče, vendar se je ponesel poskus nepričakovano ugodno in ni dvoma, da se bodo poživili mnogi, skorej že zamrli upi in da se bodo izumitelji z novim veseljem bavili s problemom frčanja po zraku.

Posebno pri učiteljih je izpodkopal poslednje zaupanje klerikalni stranki. Jezi ga pa tudi, da nikdo ne verjame njegovim besedam, da bi klerikalna stranka zares bila nameravala izboljšati stanje učiteljev. V svojem glasilu je priobčil nekako pojasnilo svojemu govoru, v katerem se zlasti pritožuje, da so časopisi izpustili vse njegove simpatične besede za učitelje. To pač ne bode dr. Ebenhochu pomagalo. Na to ne pride, če je vodja gorenjeavstrijskih klerikalcev svoje napade na učiteljski stan zavil v malo bolj ali manj lepe fraze. Glavno je, da je priznal, da klerikalci ničesa nočejo storiti za učitelje, ker poslednji se nočejo v vsem klanjati klerikalni stranki. Sedaj pravi dr. Ebenhoch, da se nikakor ni mislilo učiteljem precej zvišati plač, temveč šele tedaj, kadar bi to bilo mogoče brez obremenjenja srednjega stanu. To pa na Gorenjem Avstrijskem ni drugič mogoče, da se bolje obdačijo duhovska in cerkvena veleposvetstva, katerih je toliko v tej deželi, da odločujejo v skupini veleposvetstva. Tega pa Ebenhoch pač ne namerava. Vidi se, da je vse njegovo govorjenje, da je njegova stranka hotela učiteljem pomagati, bilo le prazno bahanje.

Nemškoliberalna stranka. Poljski časopis „Nowa Reforma“ pravi, da je bila glavna napaka liberalne stranke, da je vedno hrepenela po gospodstvu Nemcev. Nemški liberalci niso hoteli priznavati nemškimi narodnostim pravice do samostojnega življenja in razvoja. Jednakopravnost vseh narodnostij je zadržala ta stranka za smrtni greh proti državi. Glavno ulogo so igrali majhni materialni interesi. V interesu Dunaja so ondu nakupili oblasti in urade. Iz strahu za državne službe niso hoteli priznati, da mora biti uradni jezik tisti jezik, katerega prebivalstvo govori. Zvezana z borzizanci je zedinjena levica vedno zlorabila gospodarsko svobodo v to, da je močnejšim dajala priložnost slabše odirati. Kar pride za levico, ni nič boljše, in se ne bode obdržalo. Narodno sovraštvo in verska intoleranca morata zginuti. Z nemškoliberalno stranko ne zginejo liberalna načela, prej ali slej druga razvita zastava liberalizma, ki je sedaj levici pala iz rok. — Sodba tega lista o zedinjeni levici je pač popolnoma utemeljena.

Madjari in nemška zedinjena levica. Madjarski listi jako obžaljujejo razpod in razkol nemške zedinjene levice. Posebno glasilo ogerske vladne stranke „Nemzet“ obžaluje, da je vlada s svojim dvumnim postopanjem razcepila levičarje. Ta list pravi, da je grof Badeni še povečal zmešnjavo, katero je bil napravil grof Taaffs. Predržno je tako vzpodbujati razne narodnosti, kot dela Badenijeva vlada, kajti potem jih brzdati ne bode mogla. Madjarska nevolja je nam povse umljiva. Boje se, da bodo nemadjarske narodnosti na Ogerskem začle tudi odločnejše zahtevati svojih pravic, ako se uresniči narodna jednakopravnost v naši državni polovici. S takimi sleparijami, kot jih je letos uganjal baron Banffy pri volitvah na Ogerskem, dolgo ne pojde. Močda čas ni daleč, da tudi madjarsko liberalno stranko zadene osoda nemške zedinjene levice.

Lord Salisbury in armensko vprašanje. Pri letošnjem banketu pri londonskem županu je angleški ministerski predsednik posebno naglašal, da Anglija sama ne more ničesa storiti v armenskem vprašanju. Če bi hotela zasesti deželo, jej je potreba velike vojske, ker z brodovjem ni dosti pomagano. Velike vojske pa drugače ni moč dobiti, da bi se morala upeljati občna vojaška dolžnost. Sedaj pa Anglija more le v sporazumljenju z drugimi vlastij kaj storiti za Armence. Njih stanje se da izboljšati le potem sultanu. Naglašal je potem dobre odnose s vsemi državami in zrekel nado, da se Anglija in Rusija popolnoma sporazumeta glede armenskega vprašanja. Lord Salisbury ni tistega mnenja, da je mej Rusijo in Anglijo tako nasprotje, ki se poravnati ne da. — Iz vsega govora je vidno, da je Anglija glede orijentskih zadev postala mnogo zmernajša. Pred jednim letom je angleška vlada še vse drugače govorila.

iz občinskega sveta ljubljanskega.

V Ljubljani, 12. novembra.

(Konec.)

Obč. svet. Senekovič poročal je v imenu finančnega in policijskega odseka o reorganizaciji mestne straže. Uradno poročilo, katero je v tej zadevi predložil policijski komisar, poudarja, da je mestna straža sedaj nedostatna; zadostovala bi morebiti v povsem mirnih in normalnih časih, ni

kakor pa ne zadostuje sedaj, ko se vsled intenzivne stavbinske delavnosti nabaja v našem mestu mnogo dvomljivih elementov. Sicer pa mesto postaja večje, gradijo se mnoge nove hiše in odvarjajo nove ulice; prirasla je katastralna občina Vodmatska, vsled tega mora se pomnožiti tudi število mestnih stražnikov. Policijski komisar predlaga, naj bi se število mestnih stražnikov za 24 pomnožilo in naj bi se akti virale še stražnice v Trnovem in na Poljanah. Gospod župan opozarjal je, predlagajoč policijskemu odseku omenjeno uradno poročilo, da težavne finančne razmere mestne občine ter z ozirom na to nasvetoval, da se za sedaj število stražnikov pomnoži le za 10 in sicer naj bi se pridržalo šest mož policijski centrali, štirje pa stražnici v Kravji dolini. Posebno važnost pa polaga gospod župan na stalnost v službi, kajti le potem bo straža tudi res dobra. Stalnost pa se bode dala le doseči, ako se stražnikom zboljša plača in omogoči avancement, kar bi bilo tem bolj opravičeno, ker je policijska služba res jako naporna. Naj bi se uvedle petletne in kako osebnostni odlikovanje n. pr. srebrna svetinja, katero bi za izredne zasluge podeljeval občinski svet.

Policijski in finančni odsek, ki sta se o županovem nasvetu skupno posvetovala, priznavata, da je reorganizacija mestne straže v resnici potrebna, in pritrjujejo županovim predlogom z nezadovoljstvi izjemami. Stražnikom, ki imajo jako na poren posel ter so razmerno po 14 do 15 ur na dan v službi, treba je v prvi vrsti zboljšati plačo, potem bodo tudi svoj posel z večjo unemo opravljali in upati je, da bode 50 stražnikov vsaj za nekaj let zadostovalo. Združena odseka torej predlagata, naj se določijo četiri plačilni razredi po 600, 500, 450 in 400 gl. plače in desetprocentno aktivitetno doklado. V prvi plačilni razred s 600 gl. plače spadata naj 2 vodji, v drugi plačilni razred 10 stražnikov, v tretji plačilni razred 20 stražnikov in v četrti plačilni razred 18 provizoričnih stražnikov. Stroški za policijsko stražo znašali bi vsled reorganizacije okroglo 23 000 gl. na leto, neračunljivo naturalne oblike. Svetelj odsek ne priporoča, ker bi se zato najbrž ne dobilo dovoljenje. Poročevalec stavi je v tem zmišlu svoje predloge s pristavkom, da reorganizacija stopi z novim letom v veljavo in da naj magistrat stori potrebne priprave, da se posamezne stražnice mej seboj telefonično zvežejo.

V dolgotrajni debati o teh predlogih oglasil se je najprej za besedo obč. svet. Gogola, ki se izvaja proti pomnožitvi mestne straže za deset mož, češ da bode z ozirom na inkorporacijo popolnem zadostovalo, ako se straža pomnoži za četiri moža. Ne v kvantiteti, ampak v kvaliteti stražnikov treba je napredka. Govornik kritikuje uradno poročilo policijskega komisarja, češ, da se premalo ozira na mestne finance. Obč. svet. Gogola pravi nadalje, da naj se za mestno stražo priredi primerna šola ter izjavi, da bode sicer glasoval za zboljšanje plače mestnim stražnikom, ne pa za nasvetovano pomnožitev straže. Podžupan dr. vitez Bleiweis-Trsteniški naglašal, da se nahaja sedaj, ko se toliko gradi v Ljubljani mnogo tujega ljudstva, za katero je potrebno intenzivno policijsko nadzorstvo. Sicer se je pa tudi mesto povečalo in prebivalstvo pomnožilo in mestna straža, ki je pač nekdanje zadostovala, sedaj ne more več izpolnjevati svoje naloge. Obč. svet. dr. Majaron opozarja na inkorporacijo jednega dela Šiške in Vodmata, naglašajoč, da so se razmere v Ljubljani bistno spreminile. Občinstvo želi dobre straže in bode torej reorganizacijo z zadovoljstvom pozdravilo. Za odsekov predloge govorili so še obč. svet. Mally, dr. Gregorič in Turk. Župan Hribar je konštatoval, da je policijski komisar marljiv in vester uradnik, da so ga torej nemlo dirnile besede, ki so se slišale v tej debati. Šola za mestno stražo že obstoji; poduk se vrši redno in se bode vršil tudi v prihodnje. V podrobni razpravi bili so vsi predlogi odsekov deloma soglasno, deloma z veliko večino vzprejeti.

Z ozirom na to, da se je nasvetovana reorganizacija mestne straže odobrila, predlagal je obč. svet. dr. Majaron, naj se službe takoj razpišejo (Vzprejeto). Obč. svet. dr. Starč je priporočil, naj bi se za stražnike zgradila — morebiti zajedno z depotom za gasilno društvo — kasarna, na kar je župan Hribar izjavil, da bode v tej zadevi svoje dobo občinskemu svetu stavlil primerne predloge. — Zaredi pozne ure se je potem seja zaključila.

* * *

V Ljubljani, 13. novembra.

Včeraj se je nadaljevalo posvetovanje o ostalih točkah dnevnega reda. Obč. svet. Šubic poročal je o dolgi vrsti rekurzov v stavbinskih zadevah. Rekurz vrtnarja Tomiča, ki je v kljub prepovedi mestnega magistrata na vrtu „Pisateljskega društva“ na Poljanah zgradil lopo in stranišče, katero niti najmanjše ne odgovarja sanitarnim zahtevam, bil je odbit in potrjen odlok mestnega magistrata, da se imata lopa in stranišče pedreti. Hlšenemu posestniku Umeku na Starem trgu se je dovolilo, da sme s pod ranjem svoje hiše počakati še do aprila prihodnjega leta. Rekurzi Franca Jakopiča zaradi stavbinske črte, določene za Cacakovo hišo na Križevniškem trgu, kanonika U-basa in Nolljevih dedičev zaradi predelave stranišč, Franciške Leben zaradi pod-

strešnih stanovanj in Ivana Röggerja zaradi prezidave svoje hiše bili so odklonjeni.

Obč. svet. dr. Majaron poročal je o zglasilnem redu za Ljubljano. Za pravilno policijsko poslovanje je oblasti v prvi vrsti treba vedeti, kdo stanuje v mestnem ozemlju. V to svrhu pa je treba d. brega zglasilnega reda, kakršnega pa Ljubljana do sedaj še nima. Odsek vzel je torej v pretres načrt zglasilnega reda, kakor ga je predložil policijski komisar in ga je z nezadovoljnimi premembami, katere je akceptiral tudi policijski komisar, tudi odobril. Občinski svet vzprejel je predloženi zglasilni red, katerega objavljamo na drugem mestu s pristavkom, naj mestni magistrat ta načrt predloži c. kr. deželni vladi v potrdilo.

Obč. svet. Turk poročal je o ustanovitvi novih policijskih stražnic in premestitvi nekaterih sedanjih ter v imenu policijskega odseka predlagal, naj bi se stražnica v Kravji dolini opustila, oziroma premestila na Poljane, isto tako naj bi se opustila stražnica na Dunajski cesti ter premestila v Krakovo ali Trnovo, v Vodmatu pa naj bi se ustanovila nova stražnica. V debati o teh predlogih opozarjal je obč. svet. Žagar na potrebo policijske stražnice v Krakovem, oziroma Trnovem; obč. svet. Kozak, Mally, Trček, dr. vitez Bleiweis in dr. Gregorič pa so priporočali, naj ostane stražnica v Kravji dolini, ki bode lahko nadzorovala tudi Vodmat, nova stražnica pa naj se ustanovi na Spodnjih Poljanah. Pri glasovanju bili so odsekovski predlogi vzprejeti, le nova ustanovljena stražnica bode se po Kozakovem predlogu namestila na Poljanah, a ne v Vodmatu.

Obč. svet. Žagar poročal je o imenovanju novih ulic in cest. Da se sedanja raznoličnost odpravi, naročil je gospod župan pri tvrdki Stegman v Budejvicah nove ulične in hišne tablice s slovenskim in nemškim napisom, uklanjaje se znani čudni določbi deželnega odbora. Glede imenovanja novih ulic nasvetoval je gospod župan — in temu nasvetu pritrtil je tudi policijski odsek — naj bi se sedanja Tržaška cesta od Pajhljeve hiše do Dunajske ceste imenovala „Okrožna Bleiweisova cesta“. Obč. svet. dr. Gregorič priporoča, naj bi Tržaška cesta obdržala svoje ime, za to pa naj bi se trg, ki nastane na Zeschkovih dedičev svetu poleg justične palače, imenoval Bleiweisov trg. Obč. svet. dr. Krisper predlaga, naj se ta zadeva pusti in su spensko, dokler se ne zgradi justična palača. Temu predlogu pritrtil je tudi občinski svet. Nadalje odobril je občinski svet imena raznim ulicam in cestam, ki dosedaj še niso imela imena. O imenovanju teh ulic poročali bodeimo jutri prodrobneje. Pred zaključkom seje interpeliral je obč. svet. dr. Gregorič glede disciplinarske preiskave proti policijskemu praktikantu Avgustu Erzinu ter grajal, da se je preiskava tako zavlekla. Župan Hribar pojasnil je zadevo, pristavljajoč, da njega v tem obziru ne zadene nikaka krivda.

Podžupan dr. vitez Bleiweis-Trsteniški omenil je, da je ravnateljstvo tukajšnje realke prof. Šubic prepovedalo, podučevati na slovenski višji dekliški šoli, češ, da za to nima dovoljenja. Ker razni profesorji brez dovoljenja smejo podučevati v tukajšnjih privatnih zavodih, je pač jasno, da je ravnatelj dr. Janowicz uvaževal mržno višjega faktorja proti dekliški šoli. Govornik vpraša, kaj namerava gospod župan ukreniti v tej zadevi? — Župan Hribar je izjavil, da se tudi on jako čudi temu postopanju realčnega ravnatelja in da bode takoj storil potrebne korake pri deželnem predsedstvu, eventualno se brzojavno pritožil pri naučnem ministerstvu. (Dobro-klici)

Obč. svet. Turk vpraša, zakaj se je odstranil javni vodnjak Pred konjarnico in predlaga, naj se vodnjak zopet otvori. Župan Hribar odgovarja, da se je vodnjak rabil po informacijah le za pranje salate. Sicer pa je prošnja tamošnjega prebivalstva, naj bi se vodnjak zopet otvoril, izročil vodovodnemu ravnateljstvu v uvaževanje.

Potem zaključil je gospod župan ob 1/4, na devet javno sejo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 13. novembra.

— (Repertoir slovenskega gledališča.)

Opozarjamo na današnjo predstavo Sudermannove veleinteresantne igre „Dom“; v nedeljo se bode predstavljala Schillerjeva tragedija „Marija Stuart“, katera je pri prvih dveh predstavah dosegla tako sijajen uspeh, da je pač pričakovati dobrega obiska.

— (Zglasilni red za deželno stolno mesto Ljubljano.) ki ga je včeraj sklenil občinski svet, ima naslednje določbe: § 1. Lastnik, oskrbnik, sekvester ali drug upravitelj lake hiše mora vsakega, ki se preseli na novo v stanovanje, brez razlike ali se je sam nastanil v stanovanju ali pa isto kakemu drugemu za plačilo ali zastoj prepustil, v 24. urah po preteku zakonitega selilnega časa zglasiti magistratu. Pri skupnem najemu stanovanja zglasiti je vsako stranko posebej. — § 2. V istem času je zglasiti izselitev vsake stranke in je v zglasilnici vsakokrat dostaviti, kam se je stranka preselila ali

kam je odšla, ako je to naznanilo znano. Vsaka stranka je dolžna še pred izselitvijo svojemu najemodavcu naznaniti svoje novo stanovanje in bivališče. — § 3. Sprememba stanovanj izven navadnih selilnih rokov je za vsak slučaj posebej zglasiti v 24 urah po preselitvi ali izselitvi stranke. — § 4. Kdorkoli nekaj svojega stanovanja odda podnajemnikom ali takim, ki samo spat hodijo, ali če drugače koga, za plačilo ali zastoaj, pod streho vzame, mora to v 24 urah zglasiti magistratu. — § 5. Predstojniki javnih in zasebnih vzgojevališč, konviktov, upravitelji bolnic in oskrbovalnic so dolžni v teh hišah stanujoče osebe v 24 urah po prihodu v stanovanje zglasiti magistratu. Glede zglasitve tujcev, ki se nastanijo v samostanih in duhovskih konventih, veljajo določbe ministerijalnega razpisa z dne 20. marca 1876, št. 10 382. — § 6. Trgovske, obrtne in rokodelske pomočnike in vajence, delavce in posle, ki stanujejo izven Ljubljane, morajo ljubljanski gospodarji ali delodajalci ali njih zakoniti in pogodbeni zastopniki v 24 urah po nastopu službe zglasiti magistratu. V istem roku je tudi zglasiti izstop iz službe. — § 7. Ravnatelji gledališč, cirkusov in drugih jedrskih podjetij so dolžni člani in uslužbenice svojih podjetij zglasiti v 24 urah po nastopu službe. Isto so dolžni storiti imetelji meazzerij, razstavnic itd. glede svojih uslužbenecov. — § 8. Gostilničarji, ki imajo pravico za prenočevanje tujcev, in imetelji prenočišč morajo došle tujce praviloma še na dan prihoda mej uradnimi urami zglasiti magistratu; ako pa tujec tako pozno pride, da ga mej uradnimi urami ni moči več zglasiti, storiti je to drugoga dne do 9. ure. Vsak tak gostilničar in imetelj prenočišča mora nadalje imeti pravilno parafovano knjigo za t. j. Obliko knjige, v katero je oblastvenim organom vedno dovoliti vpogled, določuje mestni magistrat. — § 9. V gostilnicah in prenočiščih prenočujoči tujci so dolžni na zahtevanje iskazati se gostilničarju in imetelju prenočišča s potnimi izkazili. Ako bi kdo branil se predložiti takšna izkazila, ako bi jih ne imel ali sploh če bi kdo sumen bil, je to nemudoma naznaniti. — § 10. Vsak najemnik, podnajemnik in tujec je dolžan na zahtevanje najemodavca, odnosno imetelja prenočišča izpolniti zglasilnico. Ako bi najemnik ali tujec se branil to storiti, ali ako bi na stavljena mu vprašanja ne dal razjasnila, je to takoj naznaniti magistratu. — § 11. Vse razglasitve zglasiti se morajo pisмено in sicer po zglasilnicah, katere določuje in oddaja magistrat mej uradnimi urami. Rubrike zglasilnic je natančno in razločno izpolniti. — § 12. Prestopki teh zglasilnih predpisov kaznujejo se, kolikor niso kaznivi po kazenskem zakonu, po ministerijski naredbi z dne 2. aprila 1858, št. 51 drž. zak., s kaznijo v denarju od 5 do 100 gid. ali z zaporom od 1 do 14 dni.

— (Beneficij barona Ravbarja.) katerega je imel pokojni kanonik Klun, je dobil dež. posl. g. dr. Ignacij Žitnik.

— („Slovensko planinsko društvo“.) Na zadnjem večeru „Slov. planinskega društva“ unel se je zanimiv razgovor o tem, kje je Vodnikov vršac, katera je ta gora, ki jo je Vodnik tako imenoval. Zupnik g. Aljšč je pojasnjeval, da je Vodnikov vršac (vršac je vsak vrh) gora Kaujavec. Ta (kajna) poroceni stico, katero Nemci imenujejo „Weihe“ ali „Mäusefalle“) je visok 2570 m. Razgled z njega je skoro ravno tak, kot s Triglavca. Najlepše se vidi ta piramida, ki ponosno kraljuje nad vso skalinato planoto. Razgled je prav krasen tudi čez vse vence gora okoli Tranta, dalje čez kamenito morje mej Triglavom in Kolom, čez predel sedemih jezec in na bobnjaške gore, ki so tako značilno osenjen-. (Jal. Kogy, Juliusche Alpen; Oestlicher Theil, Berge der Treonta, Zeitschrift des deutsch österr. Alpenvereines, Bd. XIV. 1883).

— (Družbi sv. Cirila in Metoda) se je dotiskala prelepa učitelj E. Gaagtova sli gorija „Materine sanje“ — kar najbolj pripravna predstavam naših diletantov po deželi. Igrala se to prvič pri obeh koncertih 14 in 15. v prid družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. Svetovati bi bilo domoljubom, naj hitro sežejo po kuzičici, koje jden izvod stane 15 kr. — 10 izvodov pa 1 gid. 20 kr. Dobiva se pri družbeni ekspozituri v Bonačevi knjigovoznici v Ljubljani.

— (Paleta) katero je darovala naša domača umetnica gospica Ivana Kobilčeva za efektno loterijo „Glasbene Matice“ v Ljubljani, je vredna družica prejšnjim delom nadarjene te slikarice. Slika — zbirka raznobojnih cvetic naše fl. re — odlikuje se po lepi koncepciji, dovršeni tehniki in dobri d. specijaciji, sploh po vseh omh vrlih, katere smo že šestokrat opazili pri umetvorih Kobilčinih. — S tem lepim darilom pridružila se je gospica Ivana Kobilčeva prvim, ki so dejanski podprli našero Matičino. Naša želja je, da posnemajo domorodno da-

rovalko vsi zavedni Slovenci; poleg tega pa želimo tudi, da nam je skoro prilika, videti zopet kako rovo delo marljive gospice, in v to pomozi naše za umetnost uneto občinstvo kar največ mogoče.

— (Na shodu obrtnikov v Hafnerjevi pivovarni) dne 8. t. m., je jden govornikov trdil, da nameravajo slikarji in pleskarji prihodnje leto štrajkati, dasi imajo prav dober zaslužek. Oibor strokovnega društva slikarjev in pleskarjev nam piše z ozirom na to: „Nam ni nič znano o tem, da bi slikarji in pleskarji mislili prihodnje leto štrajkati, niti da bi jih bilo v to zapeljali socijalni demokratje; „štrajkah“ bodo neprosto voljno celo zimo, ko ne bodo imeli nič zaslužka in bodo morali stradati in zmrzovati. Tisti mož, ki je na shodu obrtnikov govoril, da imajo slikarji in pleskarji dober zaslužek in da ne morejo misliti na štrajk, če jih mojster pošteno izplačuje, gotovo ne pozna razmer, sicer bi vedel, da so dobro plačana dela zvrševali samo tujci in nam predbacivani dobri zaslužek vtikajo v svoje žepce. Tujci delajo, domačini jih pa gledamo — s praznim želodcem.“

— (Obrtno gibanje v Ljubljani.) Meseca oktobra pričeli so v Ljubljani izvrševati obrt, in sicer: Godec Ivan, Florjanske ulice št. 21, gostilničarski obrt; Starin Tomaz, Grubarjeve ulice št. 5, tiskarski obrt; Reich Adolf, Ozke ulice št. 4, sejmarnstvo s suknom; Šarc Ana, Kelezijске ulice št. 6, trgovino z zeljem; Kosmač Helena, Frančiškanske ulice št. 6 prodajo divjačine; Urbas Jera, Gosposdske ulice št. 5, branjarjo; Težak Anton, Križevniški trg št. 5, kramarijo z mesanim blagom; Jager Analiya, Pristavske ulice št. 8, trgovino z mesom; Stare Marija, Kapiteljske ulice št. 13, prodajo masla in društvo „Narodni dom“ gostilničarski obrt.

— (Poličijska vest.) Sinoči ob 10 uri je g. Alojzij Kocavar blizu mesarskega mostu zdrsnil v Ljubljano in utonil. — Mestna policija je danes acetovala pohrja B, ker je svojemu delodajalcu kar z vozom odpeljal razne železnine in precej lesa.

— (Poročila) se je v Pragi hči našega rojaka g. nadženerja Frau Tomšiča, gospodična Ljubica Tomšič, z advokatom g. dr. Karlom Šebesto. Čestitamo!

— (Kaznovana nezvestoba.) Tržaška natakarica Marija Gaiser je imela dve časa znanje z mornarskim podčastnikom Karlom Fejukom, sinom višjega uradnika v Budimpešti. Natakarica se je odlikovala po preveliki zvestobi, vsled česar jo je Fejuk predčerašnjim ponoči s sabljo umoril.

* (Vsled žalosti v smrt.) Predčerašnjim je na Dunaju umrl neki agent. Vdovo in njeno hči je to tako pretreslo, da se nista dali utolažiti. Sorodniki so vzeli vdovo k sebi. Hkrati je zahtevala, naj jo peljejo k možu, ležčem na mrtvaškem odru. Ko je prišla v hišo, je naglo stekla v tretje nadstropje in skočila skozi okno. Padla je na dvorišče in obležala mrtva. Nje hči, videši to, je hitro odprla okno v prvem nadstropju in hotela skočiti skozi okno, a neki navzočnik jo je v zadnjem trenotku ujel za krila in jej tako reči življenje.

* (Boj proti Zoli.) Emile Zola že davno nima več v svop domovini tistega ugleda, kakor ga je imel nekdo. Najbolj čenjši živečih pisateljev, Alfonz Daudet, Anatole France, Pavel Bourget, Pierre Loti protestujejo proti temu, da bi jih kritika postavljala v isto vrsto z Zolo. Pariški listi prijavljajo vsak dan kak oster spis zoper Zolo. Sedaj objuata posebno senzacijsko dva spisa te vrste. Pahijater dr. Toulouse dokazuje v posebni knjigi, da je Zola „de generianec višje vrste“, v „Revue d'Étatsbourg“ pa piše ogledni kritik Henri Mazil, da so Zolovi spisi dolgočasni, da Zola nima nič filozofičnega pričanja, da ni nikdar ljudij opazoval, da so tebično slabi in stilistično pomazljivi in kar je glavno, da je naturalistični roman osamotil francoski narod pred vsem svetom, da je Franciji več škodoval nego Matz in Sedan in da je Zola s svojimi spisi storil crimen lesae patriae, hudodelstvo narodnega veleizdajstva.

* (Oropan samostan.) Iz Belegrada se poroča, da so hajduki napadli samostan Svetege Petra pri Paračunu in ga oropali. Opat je utel el smrti le, ker je hajduke poprosil, da so mu prizanesli. Kakor znano, so pravoslavni samostani povprek sila bogati.

* (Fin de siècle.) Junak panamske afere, žid Arton, katerega je francoska policija toliko časa lovila, ne da bi ga hotela ujeti, sedi sedaj v pariškem zaporu. Sodišče se, kakor je naravno, močno zanima za njegovo preteklost, zlasti skuša poizvedeti, kaj je napravil Arton z raznimi milijoni, katere je v Parizu „zaslužil“, katerih pa ni nikjer dobili. Kakor je predsednik sodišča pri javni obravnavi konstatiral, je Arton največ prisleparjenega doerja zapravlil z lahkoživimi ženskami. Prav v času panamske afere je imel samo v Parizu hkrati 22 ljubic, za katere je radodarno skrbel, a tudi v raznih drugih mestih, za katere je lepe svote žrtvoval. Kak peščolec je bil vendar don Juan slavnega spomina v primeri s tem Artonom!

Brzojavke.

Dunaj 13. novembra. Iz verodostojnega vira čujem, da je mestni višji deklški šoli ljubljanski že zagotovljena subvencija in da

hoče učna uprava na gimnaziji v Pulju uvesti hrvaščino kot učni predmet.

Dunaj 13. novembra. Poslanska zbornica je v današnji seji dognala specijalno razpravo o obrtni noveli. Na interpelacijo dr. Bareuterja je naučni minister baron Gautsch odgovoril, da pač želi, naj bi bili učitelji člani gasilnih društev, da pa ne kaže, da bi bili načelniki takih društev.

Dunaj 13. novembra. Uradni list javlja, da je cesar potrdil v dež. zboru kranjskem sklenjeni, za neerarične ceste veljavni kolestarski red.

Dunaj 13. novembra. Namestnik generalnega ravnatelja južne železnice, dvorni svetnik Pfeifer, je stopil v pokoj. Generalnim ravnateljem je upravni svet imenoval ravnatelja severozapadne železnice, dvornega svetnika Egerja.

Budimpešta 13. novembra. Nekateri škofje so se sešli na posvetovanje glede postopanja katoliške ljudske stranke. Obsojali so odločno, da se je duhovščina podala v boj za to stranko, ker je to oškodovalo avtoriteto škofov in kat cerkve in izrekli, da ni dopustno, da bi kaka stranka nastopala kot konfesionalna stranka.

Peterburg 13. novembra. Poslanik v Carigradu, Nelidov, je določen ruskim ministrom unanjih del. Imenovanje se razglasi šele na spomlad.

Pariz 13. novembra. Zbornica je z večino 99 glasov votirala ministerstvu zaupanje. Povod debati so bili razni duhovniški shodi in zlasti katoliški shod v Rheimsu.

Narodno-gospodarske stvari.

— Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani. (Dalje.) VII. 1.) Na shodu, ki je bil dne 16. septembra 1896. ob polu tresh pop. v Cerkljah, je izjavil župan stolnega mesta Ljubljane, g. Ivan Hribar, da brezplačno da na razpolago v svoj hiši v Cerkljah učiteljevo stanovanje, učne prostore, njih razsvetlavo, kurjavo in snaženje. 2.) Občinski zastopnik v Cerkljah so vzeli to izjavo z zahtvalo na znanje in so izjavili, da prevzame občina troške za kurjavo učiteljevega stanovanja in učnih prostorov in njihno razsvetlavo. 3.) Zastopniki občin Laboviče in Zalog so za povzdigo prid-lovanja slame in za slamoletarstvo. Ker pa občinska odbora nočeta pokriti stroškov, prosili bodo kranjski deželni odbor, da poplača na nju pripadajoče zneske, ko naznani občina Cerklje njihno višino. Iz teh izjav je razvidno, da se troški za učteljevo stanovanje, za učne prostore, njihovo razsvetlavo, kurjavo in snaženje za vse v trgovski in obrtniški zbornici poslanem dopisu omenjene učne tečaje pokrijejo po krajevnih činiteljih, ker bo kranjski deželni odbor na podlagi sklepa kranjskega deželnega zbora onim občinam ki ne bodo čisto same nosile stroškov, dovolil podpore, in ker je tudi trgovska in obrtniška zbornica izjavila, da dovoli za učne tečaje prspevek. Ker je zbornični tajnik mnenja, da je tudi ugoditi želji občin Tunjice in Stranje, in je tudi Tunjicam dovoliti učni tečaj, bilo bi 13 učnih tečajev. Po posvetovanju s strokovnjaki bi bili vsi učni tečaji to jesen in zimo 1896/97 in v spomladi 1897/98 naj bi se isti nadaljevali. To je zategadelj koristno, ker mora jeden učni tečaj najmanj 4 tedne trajati in je želeli, da se v vseh občinah, oziroma v vseh učnih tečajih začne že l. 1896/97. Drugo leto 1897/98 bi bilo tečaje nadaljevati in čas zanje določiti po vsakokratni potrebi. Z učnimi tečaji se l. oktobra 1896 zategadelj ni moglo pričeti, ker je radi mnogih deževnih dni poljsko delo zaostalo, in bi radi tega obisk tečajev bil preveč nejeđuakomeren. Po dogovoru s strokovnjaki in nekaterimi občinskimi predstojniki bi bilo treba začeti s tečaji dne 19. oktobra 1896. V prvem letu je treba učne tečaje tako določiti: 1.) V Domžalah za občine Domžale, Dob, Jarše, Dragomelj, Ivan, Podrečje, Depalja vas in Brezovica. Občini Homec bi bilo prepuščati, da se odloči za učni tečaj v Domžalah ali Šmarci. V Domžalah bi bil pouk v ponedeljek, torek in sredo vsakega tedna od 19. oktobra do 29. novembra 1896. 2.) V Trzinu bi bil učni tečaj za občini Trzin in Rašica in sicer vsak četrtek od 19. oktobra do 29. novembra 1896, potem v poslednjem mesecu v dobi od 29. aprila do 1897 do 5. maja 1897 vsakdanji tečaj in bi učenci poleg tega lahko obiskovali tudi učni tečaj v Domžalah nadaljno dobo od 6. do 31. maja 1897. 3.) V Mengešu bi bil učni tečaj za občine Mengeš, Loka, Moste in Suhadole in sicer v petek in soboto od 19. oktobra do 29. novembra 1896. 4.) V Radomljah bi se vršil učni tečaj za občini Radomlje in Volčji potok. 5.) V Šmarci za občini Šmarca in Homec, če se slednja odloči za Šmarco in ne za Domžale. 6.) V Rovi bi bil tečaj le za občino Rova. Pod 4, 5 in 6 zaznamovani učni tečaji bi se vršili v dobi od 30. novembra 1896 do 10. januarja 1897 in sicer v vsakem kraju po 2 dni na teden. (Dalje prih.)

